CHRYŚCIJANSKAJA DUMKA

15 ŚNIEŻNIA 1930 h.

Hod III. ✱ Nr. 23—24

ŹMIEST.

KALENDARYK

Dni	N. styl	St. styl	Rymska - katal.	Hreka katal.
P.	15	2	Walerjana	Awakuma
A.	16	3	Euzebija	Todara
S.	17	4	Łazara bp.	Sofon
Č.	18	5	Hracijana	Barwery
P.	19	6	Daryi	Mikałaja čudatw
S.	20	7	Teafila	Sawy
N.	21	8	4 n. Adw. Tamaša op.	Ambrozija
P.	22	9	Hanarata	Patapa
A.	23	10	Wiktoryi	Miny
S.	24	11	Adama (kućcia)	Daniły
Č.	25	12	Naradziny Chrysta	Spirydona
P.	26	13	Ściapana muč.	Jeŭstrata, Aŭhiena
S	27	14	Jana ewanelisty	Tysa, Łekwii
N.	28	15	Mučanikaŭ-dziaciej	Jelechniera
P.	29	16	Tamaša bp.	Ahieja
A.	30	17	Auhiena	Daniły, Ananii
S	31	18	Sylwestra	Sewastyjana

	Sonca		Miesiaca	
dni	uschod	zachad	dni	źmieny
20.XII	7.42	2.51	12	apošniaja kwadra
25	7.44	2.53	20	wiatoch
30.XII	7.45	2.58	28	pieršaja kwadra

ŹMIENY PAHODY.

Ad 10 śnieźnia da 20 — pahoda i maroz; ad 21 da 25 — pryjemnaje pawietra; ad 25 da kanca miesiaca — maroz.

Paštowaja skrynka.

Ks. P. T. Jak bačycie, pakrysie z Wašych materjałaŭ karystajem. Lepš pozna, čymsia nikoli!...

I. K. Za 10 zł. i za pamiać ščyra dziakujem. Byłob duža pažadana, kab Wy napisali nam ab žyćci Wašym u čužoj staroncy. Prosim i čakajem!

D. A. Prysłanaje atrymali. Dziakujem, skarystajem. Usia biada ŭ nas taja, što zanadta wuzkija ramki našaj časopisi, a pašyryć ich, na wialiki žal, niama nijakaj mahčymaści.

W. K. 2 zł. atrymali, „Chr. D." wysyłajem akuratna. Čytajcie sami i dawajcie druhim.

K. S. Za prysłanaje dziakujem; ab pinskich uračystaściach drukujem. „Wiasiołaja nawina ludziam" drukawacca nia budzie; zawialikaja jana i zaciažkaja.

Fr. M. Za 4 zł. dziakujem. Prośbu Wašu spaŭniajem.

a. U. A. Za 8 zł. padziaka.

Da padpiščykaŭ „Chryścijanskaj Dumki".

Užo minaje hod, a tymčasam mnohija z našych hadpiščykaŭ apłacili nam za „Chryścijanskuju Dumku" tolki častku naležnaści, a mnohija i susim nie apłacili. Hetym prosim usich zacikaŭlenych spoŭnić swoj abawiazak!

Red. i Adm. „Chr. D.".

CHRYŚCIJANSKAJA DUMKA BIEŁARUSKAJA KATALICKAJA ČASOPIŚ WYCHODZIĆ RAZ U DWA TYDNI

Padpisnaja cana z pierasyłkaj:

na hod	8 zał.
na paŭhoda	4 „
na 3 mies.	2 „
na 1 „	80 hr.

ABWIESTKI źmiaščajucca tolki na WOKŁADCY.

Kaštujuć:	
Całaja staronka	80 zał.
1/2 „	40 „
1/4 „	20 „
1/8 „	10 „

ASOBNY NUMAR KAŠTUJE 30 hr.

Adras redakcyi i administracyi:

WILNIA, Zawuł. św. Mikałaja Nr. 8, kw. 3 (Wilno, zauł. św. Mikołaja 8 — 3)

Redaktar pryjmaje ad 9 — 12 i ad 5 — 6.

PIERASYŁKA APŁAČANA RYČAŁTAM

CHRYŚCIJANSKAJA DUMKA

BIEŁARUSKAJA KATALICKAJA ČASOPIŚ.

Wychodzić raz u dwa tydni.

Hod III.	WILNIA, 15 ŚNIEŽNIA 1930 h.	Nr. 23—24

WIASIOŁYCH ŚWIAT!

Waładaru niama miejsca ŭ swaim waładarstwie.

U Betlejemie pryncypowa nichto nia mieŭ ničoha prociŭ majučamu naradzicca Chrystu. Tolki... abstawiny palityčnyja, socyjalnyja, haspadarčyja prywiali da taho, što radzicca jamu nihdzie nie našłosia miejsca!

A siańnia — hdzie moh-by Chrystus naradzicca?

Ci my palityki, hramadzkija dziejačy, ekanamisty, wučonyja, abo artysty ŭściaž nia robimo taho-ž Betlejemskaha prastupku?

Praŭda Chrystusowa jość paŭsiudnaja, zaŭsiodnaja, ahulna wartasnaja, niazmienna trywajučaja, moŭ toj wialiki dzienny świetač Božy — sonca. Jość jano ŭsiudy, abo niamą jaho nihdzie i to — dla ŭsich, abo dla nikoha. Biaz sonca niama žyćcia.

Praŭda Chrystowaja choča nia tolki žyć, ale i waładaryć niepadzielna j nieahraničana.

I ŭ hetym woś lažyć pryčyna, dziela katoraj i siańnia Chrystos chiba naradziŭsia b — u stajni.

Nu hdzież bo jnakš Jon naradziŭsia-b?

U centry horadu, u mahistracie? O, nie. Na arenie mnohawierstwa ci miżwierstwa musiać pastupać wielmi aściarožna, dalikatna!

Dziela pryčyn taktyčnych dakład Boha-Ajca ab wyznačeńni Jahonamu Synu miejsca na ratušy prychodzicca—adkidać.

A dziela hetaha, što Chrystus jość učaławiečanaj pradwiečnaj mudraściu, moža-b nieba zachacieła sprobawać dabiwacca, ci nie našłosia b miejsca dla Chrystusowaha naradžeńnia ŭ wyšejšaj nawukowaj ustanowie? Senat uniwersytecki na doŭhim pasiedžańni tady b razhladaŭ pytańnie: ci moh-by Chrystus naradzicca na hruncie wyžejšaje škoły? Praŭdapadobna ŭkazywali-b na toje, što nawuka jdzie ŭ jednaści j zhodzie z Boham na hruncie „wyšejšych" dasiahnieńniaŭ, z druhoha boku adnak kłali-b asabliwy nacisk i na toje: kab nie narušać čysta nawukowaha charaktaru ŭniwersytetu zbližajučy jaho z relihijaj. Dyk i henu kwestyju pryšłosia-b rašyć admoŭna. Bo... niama miejsca.

Zwarot da światyni mastactwa mieŭ-by taksama nia inšy wynik. Literatura, malarstwa, muzyka i t. p. majuć bo čysta artystyčnyja mety, imknieńni da pozamastackich upływaŭ nia mohuć być dapuščany. Praŭda, relihija dastarčaje mnoha bahatych mastackich matywaŭ da wykarystańnia. Z druhoha adnak boku mastactwa nia moža pazwolić zamknucca ŭ hranicach adnej dziaržawy, jano pryznaje tolki biezhraničnaje carstwa Pryhožaści. Mastactwa, bač, nia moža być katalickim, tak jak nia moža im być farba, papiera ci pałatno!.. Chrystus zamnoha damahajecca!...

Światy Jozefie! — Adwažsia na adnu jašče niaśmiełuju sprobu: bačyš, wun, tam, tyja wialikija tawarnyja składy, fabryki i banki? Tam nia ŭsie kutki zaniaty? Dyk mo' tam znajdziecca miejsca? — Daremna! heta prybytki j składy ludziej haspadaroŭ. Jakoje dzieła Chrystu da wuhla kamiennaha, da ža-

leza ci šoŭku? I choć św. Jozef protestuje, zsyłajučysia na pieršaje padstawowaje pytańnie katechizmu, pawodle katoraha Boh jość stwarycielem i najpieršym haspadarom, — ale ludzi čysta haspadarčych prakanańniaŭ z pryčyn čysta taktyčnych miejsca Chrystu admaŭlajuć tak-ža.

Dyk tak: — to pryncypowa, to z pryčyn taktyčnych — adno carstwa za druhim wymaŭlajecca ad upływaŭ Praŭdy. Niama ŭžo zusim miejsca Waładaru ŭ swaim ułasnym waładarstwie..

Sapraŭdy, bohabojstwa, dakananaje na Golgocie, było šlachatniejšaje, mienš krywadušnaje, było bolš ludzkim, jak henaje złoŭchmylnaje, skryta-razbojnickaje dušeńnie Praŭdy, adymańnie jej pawietra, światła j miejsca. I nie źmianiaje tutaka sytuacyi prysutnaść ci adsutnaść dobraje, abo złoje woli. Što nam za prybawak z taho, što pryncypowa dazwalajecca nam žyć, a taktyčna ci faktyčna dawodzicca nas da pastupowaha zamirańnia, da śmierci?

Miejsca! Prastoru jaknajbolej dla Ŭsioŭładnaha Waładara!!!...

Ks. P. T.

LEKCYI, EWANELII I NAWUKA NA BOŽAJE NARADŽEŃNIE.

NA PIERŠUJU IMŠU ŚW.

I.

Darahi, usim ludziam akazałasia łaska Boha, Zbaŭcy našaha, jakaja wuča nas, kab my, adkinuŭšy biazbožnaść i świeckija pažadańni, ćwiaroza, sprawiadliwa i pabožna žyli na hetym świecie, čakajučy bahasłaŭlenaj nadziei i prychodu sławy wialikaha Boha i Zbaŭcy našaha Jezusa Chrysta, katory samoha siabie daŭ za nas, kab nas adkupić ad usiakaj niahodnaści i ačyścić dla siabie narod asabliwy, achwotny da dobrych učynkaŭ. Heta hawary i napaminaj u Jezusie Chryście Panu našym.

(Cit. 2, 11-15).

II.

U heny čas Cezar Auhust wydaŭ zahad, kab pierapisać ludziej z usich ziemlaŭ. Hety pieršy śpis byŭ zrobleny staršynioj Syryi Cyrynam. Dyk išli ŭsie, kab zapisacca, kožny ŭ swajo miesta. Wybraŭsia takža i Jozef z Halilei, z miesta Nazaret, da Judei ŭ miesta Dawidawa, zwanaje Betlejem, bo jon byŭ z domu i rodu Dawida, kab zapisacca z Maryjaj, pašlubawanaj z im žonkaj, jakaja była ŭciažku. I kali jany tam byli, nadyšoŭ jej čas radzić. I radziła syna swajho pierwarodnaha, spawiła jaho ŭ pialonki i pałažyła ŭ žołabie, bo nia było im miesca ŭ zajeździe. Byli-ž u tej wakolicy pastuchi, jakija wartawali ŭ nočy stadu swaju. I woś anioł Hospadaŭ źjawiŭsia pry ich i jasnaść Božaja aświaciła ich, čaho jany mocna pierapałochalisia. I skazaŭ im anioł: nia bojciesia, bo woś abwiaščaju ja wam wialikuju ra-

---

TAMAŠ KEMPIJSKI.

Z łacinskaj mowy pierakłaŭ
Dr. St. HRYNKIEWIČ.

Śledam za Chrystusam.

Kniha pieršaja.

NAPAMINAŃNI KARYSNYJA DLA DUCHOŬNAHA ŽYĆCIA.

(Praciah, hl. „Chr. D". Nr. 21—22).

Raździeł XXIII.

Ab razważańni śmierci.

1. Chutka prydzie na ciabie tut kaniec, dyk inakš zważaj ty na siabie.

Siońnia jość čaławiek, a zaŭtra ŭžo niama.

Kali-ž tut zhinie jon z wačej, dyk chutka prapadzie z pamiaci.

O, ślapata i ćwiordaść serca čaławiečaha, što hladzić tolki na sučasnaść, a budučaha bačyć nia choča!

Tak treba tabie ŭsio rabić i dumać, byccam ty siańnia mieŭ pamierci.

Kali budzieš mieć spakojnaje sumleńnie, nia budzieš pałochacca śmierci.

Lepš ścierahčysia hrechu, čymsia ŭciakać ad śmierci.

Kali ty siańnia nie hatoŭ, dyk što budzie zaŭtra? Zaŭtrašni dzień niewiadomy i skul wiedaješ, što žyć budzieš zaŭtra?

2. Jakaja nam karyść z daŭhawiečnaha žyćcia, kali my tak mała papraŭlajemsia?

Ach! daŭhawiečnaje žyćcio nie zaŭsiody nas spraŭlaje, a časta pawialičwaje našyja prawiny.

Kab-ža my dy choć adzin dzianiok dobra pražyli na hetym świecie!

Šmat jość takich, što ŭžo na hady ličać swoj nawarot, ale časta mały skutak ich paprawy.

Kali bojazna ŭmirać, dyk bolš niebiaśpiečna žyć daŭhawiečna.

Bahasłaŭlony, što pamiatuje zaŭsiody na chwilinu śmierci swajej, dy štodzień hatowicca da śmierci.

Kali ty bačyŭ kaliniebudź umirajučaha čaławieka, — padumaj, što i sam pojdzieš henym šlacham.

daść, jakaja budzie dla ŭsiaho narodu: bo siańnia ŭ mieście Dawida naradziŭsia wam Zbaŭca, katory jość Chrystusam Panam. I woś wam znak: znojdziecie dzicia, spawitaje ŭ pialonki i pałožanaje ŭ žołabie. I raptam źjawiłasia z aniołam mnostwa duchaŭ niabiesnych, jakija sławili Boha i kazali: chwała na wyšynie Bohu, a na ziamli supakoj ludziam dobraje woli.

(Łuk. 2, 1—14).

NA DRUHUJU IMŠU ŚW.

I.

Darahi, akazałasia łaskawaść i caławiekalubaść Zbaŭcy našaha Boha: nia dziela čynaŭ sprawiadliwaści, katorych my dakanali, ale pawodle swajho miłaserdzia zbawiŭ nas praz kupielu adradžeńnia i abnaŭleńnia Ducha Światoha, katoraha wyliŭ na nas ščodra praz Jezusa Chrystusa, Zbaŭcu našaha, kab my ŭsprawiadliŭlenyja jahonaj łaskaj, pawodle nadziei stalisia naślednikami žyćcia wiečnaha ŭ Chryście Jezusie Hospadu našym.

(Cit. 3, 4—7).

II.

U heny čas pastuchi hawaryli miž saboj: pojdziem u Betlejem i pahladzim, što tam stałasia, što nam Pan abwiaściŭ. I pryšli z paśpiecham i znašli Maryju i Jozefa, i dzicia pałožanaje ŭ žołabie. A ŭwidzieŭšy raskazwali, što było im skazana ab hetym dziciaci. Usie-ž tyja, što čuli, dziwilisia z taho, što im pastuchi hawaryli. A Maryja ŭsie hetyja słowy zachawała, razwažajučy ŭ sercy swaim. I wiarnulisia pastuchi, sławiačy i chwalačy Boha za ŭsio, što čuli i widzieli tak, jak im było skazana.

(Łuk. 2, 15—20).

NA TRECIUJU IMŠU ŚW.

I.

Mnoha raz i roznymi sposabami hawaryŭ niekali Boh ajcom praz prarokaŭ; urešcie hetymi dniami hawaryŭ nam praz Syna, katoraha pastawiŭ naślednikam usiaho, praz katoraha i wiaki stwaryŭ; jon budučy jasnaściaj sławy i wobrazam jahonaj istoty, i dzieržačy ŭsio słowam mocy swajej, ačyściŭšy ad hrachoŭ, siadzić u wyšynie prawaruč majestatu; nastolki staŭsia wyššym ad aniołaŭ, naskolki asabliŭšaje ad ich atrymaŭ imia. Bo da katoraha-ž z aniołaŭ skazaŭ kali: Ty syn moj, ja siańnia radziŭ ciabie? I jašče: ja budu jamu ajcom, a jon budzie mnie synam? I kali ŭznoŭ uwodzić na świet pierwarodnaha, kaža: niachaj jamu kłaniajucca ŭsie anioły Božyja. A da aniołaŭ-ža hawora: aniołaŭ swaich učyniŭ jak wiatry i słuhaŭ swaich, jak płamienni ahniu; A da syna: stalica twaja, Boža, na wieki wiečnyja, berła sprawiadliwaści, berła waładarstwa twajho. Umiławaŭ sprawiadliwaść i źnienawidzieŭ niahodnaść, dziela hetaha namaściŭ Ciabie, Boža, Boh twoj alejkam radaści bolš, jak učaśnikaŭ twaich. I jašče: Ty, Panie, na pačatku ziamlu zasnawaŭ i nieba sprawa ruk twaich. Jano zhinie, a ty trywać budzieš; i ŭsio, jak adzieža sastareje, i jak wopratku źmieniš jaho i admienicca, a ty toj samy i hady twaje nia končacca.

(Žyd. 1, 1—12)

II.

Spradwieku było Słowa i Słowa było ŭ Boha, i Boham było słowa. Jano było spradwieku ŭ Boha. Usio praz jaho stałasia, a biez jaho nia stałasia ničoha z taho, što stałasia. U im było žyćcio, a žyćcio było światłom dla lu-

---

3. Ranicaju dumaj, što nie dažywieš wiečara. Uwiečary nie abiacaj sabie, što ranicy dačakaješ.

Dyk budź zaŭsiody hatoŭ i hetak žywi, kab śmierć ciabie niepryhatawanaha nie spatkała nikoli.

Šmat ludziej umiraje nahła dy nieŭspadzieŭki: *Bo Syn caławiečy prydzie tady, kali wy nie spadzieiciosia.* (Łuk. 12, 40).

Kali taja apošniaja chwilina prydzie, zusim inakš hlanieš na minułaje swajo žyćcio i šmat budzieš škadawać, što byŭ tak laniwym i niadbałym.

4. O, jaki ščaśliwy i razumny, chto ŭsio žyćcio imkniecca być takim, jakim chacieŭ-by bačyć siabie ŭ chwilinu śmierci!

Wialikuju nadzieju ščaśliwaj śmiarci dašć nam poŭnaja paharda świetu, haračaje imknieńnie da postupu ŭ cnotach, luboŭ karnaści, wytrywałaść u pakucie, chutkaść u pasłuchmianaści, samazračeńnie i znašeńnie ŭsialakich ciarpieńniaŭ dziela lubowi Chrystusa.

Šmat dobraha zdoleješ zrabić, pakul zdaroŭje maješ, ale kali zniadužeješ — nia wiedaju, što patrapiš.

Chwaroba mała kaho robić lepšym; hetak i tyja, što šmat dzie wandrujuć, redka robiacca światymi.

5. Nie spadziawajsia na swajakoŭ dy pryjacielaŭ; nie adkładaj na budučyniu zbaŭleńnia swajho, bo-ž chutčej, čymsia ty dumaješ, zabuducca ludzi ab tabie.

Lepš ciapier, pakul jašče para, ahledzicca i wysłać pierad saboju dobryja ŭčynki, čym spadziawacca na padmohu čužych.

Kali ty ciapier sam nia dbaješ ab sabie— chto-ž budzie dumać ab tabie ŭ budučynie?

Ciapierašniaja para šmatcennaja; *Woś ciapier čas adpawiedny, woś ciapier dzień zbaŭleńnia* (2 Kor. 6, 2).

Čamu-ž, na žal, marnuješ čas heny, kali zasłužyć sabie možaš žyćcio wiečnaje! Prydzie čas, kali žadać budzieš adnaho dnia, adnej chwiliny, kab sprawicca i nia wiedaju, ci atrymaješ ty heta.

6. Padumaj, najdaražejšy, ad jakoje wialikaje niebiaśpieki ty byŭby wolny i jakoha

dziej. A świattо świecić u ciemry, a ciemra jaho nie ahарnuła. Byŭ ad Boha pasłany čaławiek, katoramu imia było Jan. Hety pryšoŭ, jak świedka, kab paświedčyć ab światle, kab usie wieryli praz jaho.

Jon sam światłom nia byŭ, ale kab świedčyŭ ab światle. Było praŭdziwaje świattо, katoraje aświačaje kožnaha čaławieka, što na hety świet prychodzić. Byŭ na świecie i świet praz jaho staŭsia, ale świet jabo nie paznaŭ. Pryjšoŭ da swaich, a swaje jaho nie pryniali. A tym, katoryja jaho pryniali, daŭ moc, kab stalisia synami Božymi, tym, što wierać u imia jaho. Katoryja nia z krywi naradzilisia, ani z woli cieła, ani z woli muža, ale z Boha. I Słowa stałasia ciełam i prabywała pamiž nami, i my widzieli jahonuju sławu, sławu jak adzinarodnaha ad Ajca, poŭnaha łaski i praŭdy.

(Jan 1, 1—14)

III.

„Chrystus nam naradziŭsia — idziom, pakłonimsia Jamu!"
(Brev. Rom.)

Žywiej, jak zaŭsiody, bjecca siańnia serca chryścijanina i wyraźniej uzdychaje za tajomnym niabiesnym ščaściem swaim.

I nia dziwa. Mahutna hudziać zwany siańnia i na ŭwieś świet niasuć čaławieku wiasiołuju wiestku: „*Chrystus nam naradziŭsia*"...

Nastroiŭšy struny našaha serca ŭ ton zwanoŭ henych, dumkaju lacimo da krynicy siańniešniaj uračystaści, da miejsca Chrystowaha naradžeńnia.

Spoŭniłasia ŭsio toje, što daŭnym daŭno ab Božych Naradzinach pradskazwali świetu praroki. Woś Judy berła, jakoje mieła pry im być až da prychodu Zbaŭcy, užo wypała z ruk jahonych. (*Gen. 49, 10*). Na słaŭnym tronie Dawidawym užo zasieŭ pahaniec idumejec. Užo rod Dawida, nadzieja i sława Izraela staŭsia drewam zrubanym, z pnia jakoha mieła wyjści zbawieńnie. Užo 70 tydniaŭ Danijela takža išli da kanca. (*Dan. 9*).

Woś „*cezar Aŭhust wydaŭ zahad, kab pierapisać ludziej z usich ziamiel*" (Łuk. 2). Pasłušny hetamu zahadu patomki Izraela spiašyli kožny da miesta pakaleńnia swajho. Śpiašyli tak-ža z Nazaretu da swajho rodnaha Betlejemu św. św. Jozef i Maryja.

Kali pryšli jany tudy, byŭ užo pozny wiečar. Daremna šukali jany sabie tam prystaniščа. Betlejem byŭ pierapoŭnieny ludźmi bolš zamožnymi.

A woś zalehła i nočka. Pawažna ŭzyjšoŭ na niebie miesiac i śmiachotliwa zamihacieli zorki. Maryja z Jozefam pakidajuć niaprywietny Betlejem i znachodziać sabie prypyniščа na łonie pryrody, u wakolicach miesta, u bydlačaj stajoncy.

I tut staŭsia cud, tut pryšoŭ na świet naš Zbaŭca, Chrystus, jak pradskazaŭ ab hetym prarok Michej (*Mich. 5*).

Waładar ziamli i nieba, Boh-Čaławiek nia mieŭ na swaje naradziny choć krychu bolš dastojnaha i choć krychu bolš bahataha miejsca! Nie biez značeńnia heta dziŭnaje zdareńnie! Jano poŭna źmiestu, poŭna žyćciowaj Praŭdy ab tym, što sutnaść žyćcia našaha — heta žyćcio ducha, a ŭsio rešta — heta niešta całkom druharadnaje, maławartasnaje, minajučaje.

Poŭnaja ŭbohaść prychodu na świet Praŭdy, Boha samoha — heta adzinaja krynica nawuki, jak žyć majuć kapitalisty i rabotniki, abšarniki i parabki, panujučyja i paduładnyja

---

strachu ty nia mieŭ-by, kali-b zaŭsiody Boha bajaŭsia i ab śmierci pomniŭby!

Starajsia ciapier žyć tak, kab u chwilinu śmierci chutčej moh ty wiesialicca, čymsia bajacca.

Wučysia ciarpieć pamierci dla świetu, kab tady pačaŭ žyć z Chrystusam.

Wučysia ciapier usim pahardžać, kab tady swabodna moh iści da Chrystusa.

Strymliwaj ciapier cieła twajo pakutaju, kab moh tady mieć poŭnuju adwahu.

7. O, nierazumny! ty spadziajeśsia na daŭhawiečnaje žyćcio, nia majučy niwodnaha dnia peŭnaha!

O, jak šmat chto ašukaŭsia na hetym i jak šmat kaho nieŭspadzieŭki śmierć zabrała!

Štodzień čujecie, jak hawarać: toj pamior ad mieča, toj utapiŭsia, toj zwaliŭsia z wyšyni i złamaŭ sabie šyju, toj jadučy pamior, a inšy ŭ hulni našoŭ kaniec swoj.

Adzin ad ahniu, druhi ad žaleza, heny ad pošaści zhinuŭ, inšaha razbojnik zabiŭ; i hetak kožnaha čaławieka kancom śmierć budzie, *a žyćcio jaho, jak cień minaje.*

8. Chto pa śmierci ciabie ŭspomnie? I chto budzie malicca pa tabie?

Rabi, rabi ciapier, moj darażeńki, što tolki dla zbaŭleńnia twajho słuža, bo nia wiedaješ, kali pamreš i nia wiedaješ, što pa śmierci ciabie čakaje.

Pakul maješ čas, źbiraj sabie skarby nieśmiarotnyja.

Ab ničym nia dumaj, aprуč ab zbaŭleńni swaim; starajsia tolki ab toje, što jość Božaje.

Starajsia sabie ciapier pryjacielaŭ, chwalačy światych Božych i naśledujučy ichnija ŭčynki, kab *kali skončycca tut waša žyćcio, pryniali was da žyćcia wiečnaha.* (Łuk. 16, 9).

9. Uważaj siabie na ziamli za wandroŭnika i haścia, jakoha sprawy suświetu zusim nia cikawiać.

Miej serca wolnaje i skirawanaje da Boha, *bo-ž nia majem tutaka zaŭsiodnaje sialiby, ale budučaj šukajem.* (Žyd. 13, 14).

Što dnia tudy sa ślazami pasyłaj swaje malitwy i ŭzdychańni, kab pa śmierci duša twaja ščaśliwa adyšła da Boha.

Ale nie dachodźma ad ubohaj stajonki. Užo ciš hrabowaja zalahła i miesta i wakolicy. Śpiać usie. Adno tolki nia śpiać pastuchi — jany ścierahuć stady swajej. Nia śpiać tak-ža duchi niabiesnyja — jany hymn radaści i ščaścia piajuć caławieku: *„Chwała na wyšynie Bohu, a na ziamli supakoj ludziam dobraj woli". (Łuk. 2).*

I woś henyja ŭbohija, prostyja pastuchi adčuwajuć Praŭdu ŭ pieśni anielskaj, śpiašać u stajonku i ŭ dziciaci ŭ śiciudzionym žołabie paznajuć Chrysta Boha swajho.

Heta pieršyja Chrystowy apostały, pieršyja wyznaŭcy.

I ŭ hetym tak-ža wialikaja Praŭda žyćciowaja ŭsim ludziam, na ŭsie wiaki. Tut krynica nawuki, jak maje žyć i ŭ što wieryć wučony i prašciak, intelihient i niahramatny sielanin, rozum z lotam arlinym i rozum z pawolnaściaj žaŭłakowaj. Tut krynica nawuki ab tym, što zrazumieńnie Praŭdaŭ najwyšejšych, zrazumieńnie sutnaści žyćcia našaha, zrazumieńnie i pryniaćcie ŭ serca Boha, — zaleža pradusim ad *„dobraj woli"* caławieka.

* * *

Minajuć wiaki za wiakami. Minajuć ludzi, ichnyja dumki i pahlady. A nad hetaj chwalaj źmiennaści i niastałaści hudzić zwon kaladny i niasie Praŭdu i Žyćcio caławieku wiečna staruju i wiečna nowuju.

A Praŭda heta i Žyćcio ŭściaž znachodzić wodhuk u ludziach *dobraj woli,* u ludziach ščyra ich žadajučych.

Dyk niachaj-ža wiasioły zwon siańniešni, niasučy wieść ab Praŭdzie i Žyćci ŭ zakutki ciemry i zamirańnia, niachaj zaniasie jaje ŭ dušu kožnaha z nas i ŭ dušu padniawolnaha narodu biełaruskaha, kab jon abudziŭsia i žyŭ, dla ščaścia swajho i na sławu Boha Najwyšejšaha!... *Ks. Ad. St.*

Z relihijna-hramadzkaha žyćcia.

Wajna sa światam Božaha Naradženia.

U Rasiei pašyrańnie ŭsiakimi niahodnymi sposabami biazbožnaści, jak wiedajem, nie pierastaje. Ciapier-ža, kali źbližajucca Kalady, kamunisty pracu swaju ŭ kirunku biazbožnaści ŭzmacnili jašče bolš. Na pieršy i druhi dzień Kalad u Maskwie i ŭ Leninhradzie ŭ teatrach buduć adbywacca prociŭrelijnyja pradstaŭlenni, na jakich rabotniki i ŭradaŭcy musiać być abawiazkowa.

Ahulny lik katalikoŭ i duchawienstwa ŭ Niamieččynie.

Pawodle apošnich padličenniaŭ katalickaha duchawienstwa ŭ Niamieččynie jość 20,410 asob, a protestanckaha — 16,244, katalikoŭ 20,604,540 caławiek, a pratestantaŭ—36,639,000.

Skasawańnie niawolnictwa.

Prezydent respubliki Liberyi (Afryka) wydaŭ dekret, na mocy jakoha kasujecca niawolnictwa, jakoje dahetul praktykawałasia ŭ chatnim haspadarstwie. Stałasia heta dziakujučy starańniam i pawazie Apostalskaj Stalicy i Lihi Narodaŭ.

Razwoj katalickaha T-wa ŭ Anhlii.

U Anhlii isnuje tawarystwa, katoraha jość metaj pašyrać katalickuju praŭdu. Heta tawarystwa tak pamysna i šybka raźwiwajecca, što hadoŭ tamu wosiem mieła 2 tysiačy siabroŭ, a siańnia maje ich 14 tysiač. Ahułam kažučy, kožny miesiac da hetaha tawarystwa zapiswajecca 100 asob.

Raździeł XXIV.

Ab sudzie i karach za hrachi.

1. U wa ŭsim ahladajsia na metu i jakim ty stanieš pierad woblikam sudździ, jakomu niama ničoha tajomnaha, jakoha nia ŭmoliš padarkami, ani ŭhaworyš wymoŭkami, ale jaki budzie sudzić pawodle sprawiadliwaści.

O niaščasny i biezrazumny hrešnik! Što-ž ty adkažaš Bohu, jaki wiedaje ŭsie twaje złačynstwy; ty, što dryžyš časta pierad woblikam hnieŭnaha caławieka?

Dyk čamu-ž ty nie hatuješsia na dzień sudu, kali nia budzie adzin adnaho ani baranić, ani tłumačyć, ale kožny budzie mieć dawoli swajho ciažaru?

Ciapier praca twaja jość jašče karysnaju, na ślozy twaje źwiernuć uwahu i stohny wysłuchajuć, a žal ačyścić ciabie i zło naprawić.

2. Wialiki i zbaŭlenny čyściec prachodzie caławiek. ciarpliwy, katory znosiačy kryŭdy, bolš cierpić z pryčyny niahodnaści inšaha kaho, čymsia z pryčyny čyich ździekaŭ nad samym saboj; katory ščyra molicca za worahaŭ swaich i ščyra wybačaje prawiny ich; katory nie staranicca prasić wybačeńnia ŭ inšych; katory bolš skory da miłasernaści, čymsia da hniewu; katory časta pieramahaje siabie i starajecca swajo cieła całkom padparadkawać duchu.

Lepš ciapier ačyścicca z hrachoŭ swaich i pazbycca zahanaŭ, čymsia adkładać heta na budučynu.

Sapraŭdy, abmanywajem my samych siabie, dziakujučy niasłušnaj lubowi, jakuju majem da cieła našaha.

3. Što-ž inšaje budzie palić toj ahoń, kali nie hrachi twaje?

Čym bolš ty sam sabie ciapier pazwalaješ i idzieš za ciełam, tym ciažej kaliś budzieš pakarany i tym bolš nabiareš u sabie materjału da hareńnia.

Najciažej caławiek budzie karany ŭ tych sprawach, u jakich najbolš hrašyŭ. Laniwych buduć tam padhaniać haračymi bičami, a abžoraŭ buduć mučyć wialikim hoładam dy smahaju. Tam raspuśniki i tyja, što lubawalisia ŭ roskašach, buduć abliwanyja haračaj smałoj

Adznačeńnie katalickaha misyjanera ŭ Japonii.

Dyrektaru špitalu dla prakaznych u Shizuoke ks. Druart'u pa zahadu Japonskaha cara pryznali order zasłuhi. Adnačasna caryca prysłała hetamu zasłužanamu misijaneru cennuju pamiatku i šmat strojnych krasak. Stałasia heta zatym, što misijaner heny nahła zachwareŭ i moh pamierci, nie dačakaŭšysia ŭdziačnaści ad ludziej za swaju da ich luboŭ.

Lepš pozna, jak nikoli.

U paryskaj duchoŭnaj seminaryi wučycca ciapier 112 klerykaŭ, katoryja, možna skazać, pryjšci tudy spaźnilisia, bo jość heta asoby, jakija ŭžo starejšyja wiekam i pryšli ŭ seminaryju časta ad pawažnaj hramadzkaj pracy. Asabliwa šmat jość byŭšych aficeraŭ: 1 pałkoŭnik, 1 kamandzir bataljonu, 6 kapitanaŭ, 12 paručnikaŭ, 26 padparučnikaŭ i 4 aficery marskija. Spatykajem takža siarod henych starejšych klerykaŭ 5 technikaŭ, 5 inžynieraŭ, 6 adwakataŭ, 1 inspektara finansowaha i 1 dyrektara fabryki.

Sučasny skład Kardynalskaj kalehii.

Usich kardynałaŭ siańnia jość 59, z jakich 29 italjanaŭ, a 30 naleža da rožnych inšych narodnaściaŭ. Z hetaj ahulnaj ličby 26 kardynałaŭ prabywaje stała pry Apostalskaj Stalicy.

Z palityčna-hramadzkaha žyćcia.

Polski Sojm pry pracy.

Nowaabrany polski sojm užo 9.XII. siol. h. prystupiŭ da pracy. Bolšaść u hetym sojmie, jak i treba było spadziawacca padčas samych wybaraŭ, staronnikaŭ marš. Piłsudskaha. — Ad Biełarusaŭ jość tolki adzin pasoł Jaremič. Dla Biełarusaŭ ad hetaha Sojmu spadziawacca čaho dobraha niama nijakich padstaŭ.

Sprawa Brześcia.

Jak my ŭžo pisali, prad wybarami šmat pasłoŭ, što jšli procíŭ uradu, było pasadžana ŭ Bierašć, dzie, jak pišuć hazety ułady adnosilisia da wiaźniaŭ niadobra. Woś-ža mnohija pasły ciapierašnija damahajucca ad uradu rasśledawać hetu sprawu i pakarać winawatych.

Budžet Polšču.

Sioletni budžet (prychod i raschod dziaržawy) Polšču badaj taki samy, jak i letašni. Prychodu maje być 2,890,516,904 zł., a raschodu— 2,886,192,301 zł.

Školnictwa ŭ Polšču.

Pawodle najnawiejšych wiestak u Polšču jość polskich škoł: pačatkawych 26,575, siarednich 778, wyšejšych 20. U pačatkawych školach wučycca 3,496,934 wučni, u siarednich 204,694, a ŭ wyšejšych 43,249.

Skolki i dzie kamunistaŭ.

Maskoŭskija hazety padajuć, što kamunistaŭ u Rasiei jość 3,500,000 čaławiek, u Niamieččynie — 124,000, u Francyi — 38,000, u Čechasławacyi — 34,000, u Złuč. Št. Ameryki — 16 000; pry hetym tyja-ž maskoŭskija hazety śćwiardžajuć fakt, što nia hledziačy na wialikaje biezraboćcie ŭ wa ŭsich krajach, lik kamunistaŭ nie pawialičwajecca, a źmianšajecca.

Paŭstańnie sialan.

U Rasiei, jak padajuć hazety, zdarajucca

---

smu rodliwaj sierkaj, a zajzdrosnyja, byccam šalonyja sabaki, wyć buduć ad bolu i zajdraści.

4. Niama takoha hrechu, jaki nia mieŭby tam adpawiednaj sabie kary.

Tam pyšnyja poŭny buduć spakareńnia, a prahawityja buduć žyć u najwialikšaj biadzie.

Adna hadzina kary tam budzie ciažejšaja, čymsia sotnia hadoŭ tutaka najciažejšaj pakuty.

Tam dla asudžanych nijakaha supakoju, nijakaj paciechi; tutaka-ž maješ časami adpačywak u rabocie i paciechu siarod pryjacielaŭ.

Dyk ciapier starajsia i škadujsia za hrachi swaje, kab jak bahasłaŭleny, padčas sudu byŭ ty biaspiečny.

Bo-ž tady *stanuć sprawiadliwyja z wialikaju peŭnaściu nasuproć tych, što nad imi kališ ździek rabili.* (Mudr. 5, 1).

Tady pačnie sudzić toj, chto siońnia pakorna paddajecca sudom ludzkim.

Tady wialikuju peŭnaść buduć mieć biedny dy pakorny, a pyšnaha zusiul strach achopić.

5. Tady ŭbačać, što razumny byŭ na hetym świecie toj, chto dla Chrystusa ŭmieŭ być durnym i pahardžanym.

Tady spadabajucca ciarpliwa strywanyja ŭsie niahodnaści žyćciowyja, a *ŭsiakaja niahodnaść začynie sabie wusny.* (Ps. 106, 42).

Tady buduć wiesialicca ŭsie pabožnyja, a zasumujuć usie biazbožniki.

Tady bolš uściešycca cieła, što ŭ mukach było, čymsia toje, što zaŭsiody roskašaj było kormlena.

Tady zazichacić najhoršaja wopratka, charastwo-ž najbahaciejšaha adzietku zahinie.

Tady bolš budzie warta biednaja chatka, čymsia załočanyja pałacy.

Tady bolš pamoža trywałkaja ciarpliwaść, čymsia ŭsiaho świetu mahutnaść.

Tady wyšej padymiecca prostaja pasłuchmianaść, čymsia ŭsia hetaha świetu chitraść.

6. Tady bolš paciešyć čystaje i dobraje sumleńnie, čymsia hłybokaja filozofija.

Bolš tady budzie ważyć paharda bahaćciaŭ, čymsia waładańnie ŭsimi skarbami ziamnymi.

Tady bolš uściešysia z pabožnaje malitwy, čymsia z najwialikšaha bankietu.

Tady bolš budzie wiasiołaści z taho, što

Da nas pišuć.

URAČYSTAŚĆ U PINSKU NA ČEŚĆ ŚW. JOZAFATA.

Dnia 9-ha listapada siol. h. u niadzielu ŭ katedry Pinskaj adbyłosia ŭračystaje nabaženwsta na čeść św. Jozefata Kuncewiča. Prysutnymi na hetaj ŭračystaści byli: Pastyr dyecezii z swajoju kapitułaju i Biskup Wetmanski, sufrahan z Płocka, katory byŭ zaprošany na hetu ŭračystaść. Takža pryjechała šaścioch ksiandzoŭ unijataŭ, pamiž katorymi było troch Biełarusaŭ: a. Anoška z Alpienia, a. Pańko z Delatyč i a. Symkiewič z Stoŭpcaŭ, adzin palak a. Macewič jezuit z Wilni i dwuch Ukraincaŭ: a. Rešatyło, bazyljanin z Waršawy i a. Kałeniuk z Terebiema, katory jość prafesaram Pinskaj Duchoŭnaj Seminaryi.

Supolnuju Liturhiju adprawili wyžaj padanyja ajcy, pieknyja pieśni sławianskija wykanaŭ chor, złodžany z klerykaŭ Seminaryi Pinskaj, u časie Liturhii kazańnie ŭ katedry skazaŭ a. Rešatyło.

Katedra była pierapoŭniena ludźmi, jak katalikami, tak i prawasłaŭnymi; pieršy raz hetulki ludziej sabrałasia na nabaženstwa sw. Jozafata, choć kažny hod jano adpraŭlajecca ŭ katedry Pinskaj.

Stałasia heta dziakujučy ks. dr. K. Kułaku, katory jość dyrektaram uschodnich spraŭ u Pinskaj dyecezii i katory ŭračystaść hetu tak udała zarhanizawaŭ.

Wiečaram adprawili ajcy ŭschodniaha abradu Akafist, u časie jakoha śpiawaŭ chor klerykaŭ.

Hetaž dnia ŭ Seminaryi Duchoŭnaj adbyłasia akademija na čeść św. Aŭhustyna i na čeść św. Jozafata.

Nastupnaha dnia adbyłosia sabrańnie unijnaha kružka klerykaŭ. Na sabrańniu parušana było mnoha spraŭ adnosnych da unii na Biełarusi.

Na hetym sabrańni miž inšym hawaryŭ takža a. Pańko, katory zaznačyŭ, što ŭ pracy unijnaj na Biełarusi jość kanečna patrebnaja užywańnie biełaruskaj mowy, bo polskaj ni rasiejskaj ludzi našy nie razumiejuć.

Zakončana sabrańnie pieśniaju da św. Jozefata.

X.

REDKI JUBILEJ.

13 listapada siol. h. u Albertynie pad Słonimam a. Uł. Piontkiewič, Superyjor Misii Uschodniaj a. a. Jezuitaŭ na biełaruskich ziemlach, światkawaŭ 50-lećcie swajej zakonnaj pracy. Na hety redki jubilej ŭ Albertyn źjechałasia niamała ważnych haściej. U dzień jubileju adbyłasia adpawiednaja akademija, na jakoj byli rečy takža i pa biełarusku.

Z.

---

paŭstanni sialan. Bunty paŭstajuć zatym, što ad sialan kamunisty adbirajuć apošni chleb. Paŭstancaŭ karajuć atrady palicyi i wojska.

Aryšty ŭ Miensku.

U Miensku, u Stalicy Sawieckaj Biełarusi, apošnim časam aryštawana mnoha wydatnych biełaruskich palitykaŭ, pracaŭnikoŭ na niwie kultury i nawuki, a takža poetaŭ i piśmiennikaŭ. Aryšty nastupili za toje, što henyja ludzi nie kamunisty.

---

ty maŭčaŭ, čymsia z taho, što šmat hawaryŭ.

Tady bolš buduć wartyja dobryja ŭčynki, čymsia šmatlikija pryhožyja słowy.

Bolš budzie tady pryjemnym ćwiordaje žyćcio i ciažkaja pakuta, čymś usiakaja ziamnaja roskaš.

Dyk wučysia ciapier trywać u małych ciarpieńniach, kab tady zdoleŭ być wolnym ad šmat ciažejšych.

Tutaka špiarša paprabuj, skolki-b ty zmoh tam wytrymać.

Kali ciapier tak mała patrapiš ściarpieć, jak-ža-ž strywaješ ty wiečnyja muki?

Kali stolki narakaješ ty ŭ małych ciarpieńniach, dyk što budzie ŭ piekle?

Sapraŭdy, niemahčyma mieć dźwioch radaściaŭ: ciešycca tutaka na ziamli, a paśla waładaryć z Chrystusam.

7. Kali-b ty da sionniešniaha dnia žyŭ u roskašy dy ŭ sławie, a zaraz, u hetaj časinie pamior — što-ž tabie ŭsio heta pamahło-by?

Usio tady marnaść, apryč lubowi Boha dy służby Jamu.

Bo chto Boha lubić z usiaho swajho serca, toj nie baicca ani śmierci, ani mukaŭ, ani sudu, ani piekła, bo daskanalnaja luboŭ daje nam biaspiečny dostup da Boha.

Kali-ž chto jašče hrech lubić — nia treba dziwicca, što baicca jon i śmierci i piekła.

Kali-ž adnak luboŭ Boha nie adciahwaje ciabie ad błahoha, dyk prynamsia strach piekła niachaj ciabie ŭstrymliwaje.

Bo chto nia maje na't i bajaźni Boha — toj doŭha ŭ dabry nia wytrywaje i papadzie chutka ŭ siło niačyścika.

R a ź d z i e ł X X V.

Ab ščyrym palepšańni ŭsiaho žyćcia našaha.

1. Budź čujnym i starannym u słužbie Božaj i dumaj časta, čaho ty pryšoŭ siudy i čamu świet ty kinuŭ?

Ci-ž nie tamu, kab žyć dla Boha i być čaławiekam duchoŭwym?

Dyk imknisia da najwialikšaha postupu ŭ dabry, bo chutka dastanieš naharodu za pracu twaju i tady ŭžo nia budzie ani boli, ani bajaźni ŭ naśledstwie twaim.

Knihapiś.

Ks. W. Hadleŭski, Mahistar Teolohii: **Historyja Świataja, abo Biblijnaja Staroha Zakonu.** Z 44 rysunkami ŭ tekście i 2 kartami. Wilnia, 1930 h. Wydańnie „Biełaruskaha Katalickaha Wydawiectwa". Bačynaŭ 154. Cana 2 zł.

Nikomu nie sakret, jak miełkija paznańni ab relihii maje ahuł siańniešniaj świeckaj intelihiencyi. Sprawa tym horšaja, što krok za krokam uwodzicca „moda" siarod tej-ža intelihiencyi nazywać siabie „niekompetentnym" u sprawach relihii i hetym adbywać usio i ŭsich, kali pytańnie relihii pačynaje stanowicca kłapatliwym. Pakul hetkaja "niekompetencyja" jość ščyraj — paŭbiady: usich kalinaŭ nawuki čalawiek adziny abniać nia moža. Horš adnak, kali heta „niekompetentnaść" stanowicca tendencyjnaj, z namieram tolki wykrucicca „z-pad małat ka", kab pamścicca na inšym miejscy. Što heta tak, dakazuje štoraz čaściejšaja adsutnaść intelihiencyi pry ŭsiakich pačynańniach charaktaru relihijnaha. „Niekompetencyja" ŭ sprawach relihii—zrazumiełaja: kab niešta wiedać, treba wučycca i to wučycca dobra; a *kolki-ž i jakich knižak pawažna traktujučych ab relihii znajdziecie na stale i ŭ biblijatecy sianiešniaj świeckaj intelihiencyi?...*

Heta ahulnaja chwaroba sučasnaj intelihiencyi i biełaruskaja intelihiencyja česnaha wyniatku ŭ hetym wypadku nia robić.

Ks. W. Hadleŭski, dahetul šyroka wiedamy jak hramadzki dziajač, pakazaŭ siabie i jak daskanalnaha pedahoha uzhadawaŭcu. Napisanaja im Historyja św. Staroha Zakonu i pa formie i pa źmiestu dobra świedčyć, što aŭtar jejny dobra zrazumieŭ trahiedyju *biełaruskaj* dušy i paśpiašyŭ jej na pomač. Knižka heta, staranna wydanaja koštam Biełaruskaha Katalickaha wydawiectwa, moža być sapraŭdnaj skarbnicaj asnaŭnych pačatkaŭ relihii dla kožnaj, praŭdy šukajučaj dušy i azdobaj biblijateki kožnaha biełaruskaha intelihienta.

Tekst knižki papiaredžany pradmowaj i metodyčnymi ŭwahami, jakija kožnamu dajuć mahčymaść adroźnić, što ŭ knizie jość haloŭnaha, a što druharadnaje. Palahčaje heta wielmi i sprawu nawučańnia ŭ škole.

Cely materjał Historyi padzieleny pawodle biblijnych epokaŭ na čatyry časci: 1. epoka pieršych ludziej, 2. epoka patryjarchaŭ, 3. epoka Majsieja i 4. epoka prarokaŭ, a pry kancy kožnaj epoki padadzieny karotki jaje pierahlad: reč wielmi cennaja pry nawučańni i paŭtarańni.

44 aryhinalnyja rysunki ŭ tekście wielmi hustoŭna dabrany i dadajuć knizie jašče bolš wartaści. Pry kancy knihi jość 2 biełaruskija mapy: 1. M. Biblijnaha Uschodu i 2. M. Palestyny. Knižka maje Arcybiskupskuju aprobatu.

Pawažanyja: Aŭtar i Biel. Katal. Wydawiectwa mohuć być peŭnaściu zdawoleny, što wykanali dobruju pracu. Biełaruskamu-ž hramadzianstwu astajecca tolki pažadać, kab uśled za Historyjaj św. Staroha Zakonu, prybyła i Historyja św. Nowaha Zakonu.

Wydanaja knižka wielmi prydatna, jak kaladny padarunak dla moładzi „pad jołku" i musiła-b znajścisia ŭ kožnaj biełaruskaj biblijatecy.

Af.

Wilenskija nawiny.

Zaraza hrypy ŭ Wilni prymaje niabywałyja raźmiery. Chwarejuć dzieci, wučyciali. čynoŭniki, žaŭniery, aficery. Usich chworych u mieście naličajecca tysiač 20.

Akademija ŭ česć Fr. Bahuševiča, Patryjarchi biełaruskaha adradžeńnia, dziakujučy starańniam Biel. Inst. Hasp. i Kultury adbyłasia 7.XI. siol. h. u sali pry kaśc. św. Mikałaja.

Ciapier mała papracuješ, a znajdzieš wialiki adpačywak i wiečnaje wiasielle.

Kali wierna i ščyra budzieš trywać u dabry, nia sumlewajsia — Boh strymaje swajo słowa i dašć tabie wialikuju naharodu.

Miej dobruju nadzieju, što dastanieš palmu pieramohi, ale nia budź zanadta ŭ hetym peŭny, bo možaš papaści ŭ niadbajłaść i stracić pakoru.

2. Adzin niespakojny čaławiek, jaki časta chistaŭsia miž stracham i nadziejaj, praniaty hetaj biadoj, zajšoŭ u kaścioł i, lohšy kryžam pierad aŭtarom, maliŭsia i sam sabie paŭtaraŭ: o, kab ja wiedaŭ, što wytrywaju!

Chutka pačuŭ tady ŭ sabie Boski adkaz: a kali-b ty wiedaŭ heta, što-ž chacieŭ-by rabić? — Rabi ciapier toje, što chacieŭ-by rabić tady, a budzieš biaśpiečny.

Adrazu paciešany i ŭzmocnieny paručyŭsia woli Boha i pakinuła jaho pałachliwaje chistańnie.

Nie chacieŭ jon užo z cikawaści daśledwać swaju budučynu, ale jak pry raspačynańni, tak i pry kančańni ŭsiakaj dobraj sprawy imknuŭsia pradusim spaznać wolu Božuju i čym najbolš možna padabacca Bohu.

3. *Spadziejsia na Boha i rabi dobra* — kaža Prarok — *i žywi na ziamli i budzieš karmicca bahaćciami jaje.* (Ps. 36, 3).

Adna jość pryčyna, jakaja mnohich adciahwaje ad daskanaleńnia siabie i astudžaje ich žarliwaść paprawy — heta strach trudnaściaŭ, abo ciažkaść baraćby.

Najbolš adnak tyja pastupajuć u cnotach, jakija tym mužniej zmahajucca, čym bolš spatykajuć trudnaściaŭ i praciŭnaściaŭ.

Bo-ž tam čaławiek bolš daskanalicca

Redaktar-Wydawiec Ks. ADAM STANKIEWIČ.
Z dazwołu J. E. Wilenskaha Katalickaha Arcybiskupa-Mitrapalita.
Biełaruskaja Drukarnia im. Fr. Skaryny, Wilnia, Zawalnaja wul. 6—10.

i wysłužwaje sabie wialikšuju łasku, dzie bolš siabie pieramahaje i ŭpakaraje.

4. Ale nia ŭsie majuć adnolkawa šmat dziela pakanańnia i ŭmiarćwieńnia.

Adnak-ža čaławiek žarliwy, chacia-b i mnoha mieŭ drennych nachiłaŭ dziela pieramohi, chutčej budzie daskanalicca, čymsia čaławiek biaz henych nachiłaŭ, ale mienš žarliwy da cnotaŭ.

Pradusim dźwie rečy pamahajuć da wialikaha palepšańnia: heta — hwałtam adrywacca ad swaich pryrodžanych złych nachiłaŭ i horača imknucca da postupu ŭ cnotach, jakich kamu najbolš patreba.

Ścieražysia najbolš i pieramahaj u sabie toje, što najbolš tabie nie padabajecca ŭ inšych.

5. Usiudy hladzi palepšańnia swajho: kali bačyš dobryja prykłady, abo pačuješ ab ich— imknisia naśledawać ich.

Kali niešta błahoje bačyš—ścieražysia, kab nie rabiŭ hetak; kali-ž rabiŭ užo hetak — dyk chutčej papraŭlajsia.

Jak woka twajo inšych spaścierahaje — tak i inšyja prykmiečywajuć u tabie ŭsio.

Jak radasna i pryjemna bačyć bratoŭ pabožnych, žarliwych, łahodnych i karnych!

Jak sumna i ciažka bačyć tych, što žywuć u biazładździ i nia robiać taho, da čaho jany paklikany!

Jak škodnym jość nie spaŭniać abawiazkaŭ stanu swajho, a cikawicca tym, što da nas nie naležyć!

6. Pamiataj na swaje pastanowy i miej na dumcy woblik Chrystusa na Kryžy.

Zasaromicca ty možaš, kali hlanieš na žyćcio Jezusa Chrystusa, bo-ž tak mała imknuŭsia ty iści Jahonym śledam, chacia i šmat minuła ŭžo času ad chwiliny, kali stupiŭ ty na Božy šlach.

Zakonnik, jaki wytrywała i pabožna ćwičycca ŭ razwažańni najświaciejšaha žyćcia i muki Jezusa Chrystusa, znajdzie tam paddastatkam usio karysnaje sabie dy nieabchodnaje; darma šukaŭ-by jon niečaha lepšaha, apryč Jezusa.

O, kali-b pryšoŭ u serca našaje ŭkryžawany Jezus, jak-ža chutka dy daskanalna ŭsiaho-b my nawučylisia!

7. Žarliwy zakonnik usio achwotna znosie i robić, što jamu kažuć.

Zakonnik niadbały i aziabły pieražywaje trudnaść adnu za druhoj i z usich bakoŭ bačyć ździek, bo nia maje ŭnutranaj paciechi, a wonkawaje jamu nielha šukać.

Zakonnik, jaki nia žywie pawodle zakonu, niachaj spadziajecca wialikaha ŭpadku.

Chto šukaje žyćcia prastornaha i wolnaha, toj zaŭsiody ŭ ciesnacie budzie, bo toje ci inšaje budzie jamu nieŭspadobu.

8. Jak-ža robiać stolki inšych zakonnikaŭ, jakija zdawolenyja žywuć pad wostraj dyscyplinaj zakonnaj?

Mała kali wychodziać, žywuć zdalok ad świetu, biedna jaduć i adziajucca, šmat pracujuć, mała haworać, doŭha trywajuć u čujnaści, rana ŭstajuć, doŭha molacca, časta čytajuć i ścisła spaŭniajuć zakon swoj.

Hlań na Kartuzaŭ, Cystersaŭ i na rožnych inšych zakonnikaŭ i zakonnic, jak kožnuju noč ustajuć, kab Boha sławić.

I dziela hetaha niahodna było-b, kab ty mieŭ lanawacca ŭ tak światoj sprawie, kali takoje mnostwa zakonnikaŭ pačynaje ŭžo sławić Boha.

9. O, kali-b mahli my ničoha inšaha nie rabić, a tolki Hospada Boha našaha ŭsim sercam i wusnami wysłaŭlać!

O, kali-b tabie nikoli nia treba było ni jeści, ni spać, ni pić, a kab ty zaŭsiody mieŭ mahčymaść Boha sławić, zajmacca tolki duchoŭnymi ćwičeńniami — tady šmat byŭ-by ty ščaśliwiejšy, čymsia ciapier, kali musiš słužyć ciełu ŭ rožnych jahonych patrebach.

Dyk niachaj-by nia było henych patrebaŭ, a niachaj-by byli tolki patreby pažyŭleńnia duchowaha, jakoha, na žal, tak mała kali kaštujem!

O, kali čaławiek da taho dachodzie, što ŭ nijakich stwareńniach nia šukaje sabie paciechi, tady tolki daskanalna pačynaje Boha spaznawać, tady tak-ža budzie jon zdawoleny, nia hledziačy na tyja ci inšyja abstawiny.

Tady ani jaho pamysnaść nadta raźwiesialaje, ani praciŭnaść smucić, ale calikom i z poŭnaju wieraju addaje jon siabie Bohu, jaki jość jamu ŭsio i ŭwa ŭsim, u Jakoha ništo nie prapadzie, ani pamre, ale ŭsio žywie dziela Jaho i słužyć Jamu.

11. Pomni zaŭsiody ab kančatku i ab tym, što stračany čas nikoli nie waročajecca.

Biaz starannaści i pilnaści nikoli nia budzieš mieć cnoty.

Kali pamienšycca žarliwaść twaja — błaha budzie z taboju.

Kali-ž uwieš ty addasisia žarliwaści ducha, — najdzieš wialiki supakoj i pačuješ lohkaść u pracy, dziakujučy łascy Boha dy lubowi cnoty.

Čaławiek žarliwy i pilny na ŭsio hatowy.

Ciažej pieramahać swaje zahany i drennyja nachiły, čymsia rabić najciažejšuju fizyčnuju rabotu.

Chto małych zahanaŭ nie ścieražecca, toj niaznačna ŭpadaje ŭ wialikšyja. (Ekkl. 19, 1).

Kali dzień minuŭ karysna, budzieš ciešycca ŭwiečary.

Zwažaj na siabie, padhaniaj siabie, napaminaj siabie i, jak-by inšyja nie pastupali, — ty dbaj ab sabie.

Nastolki palepšaješ, naskolki samoha siabie pieramožaš.

Kaniec pieršaj knihhi.